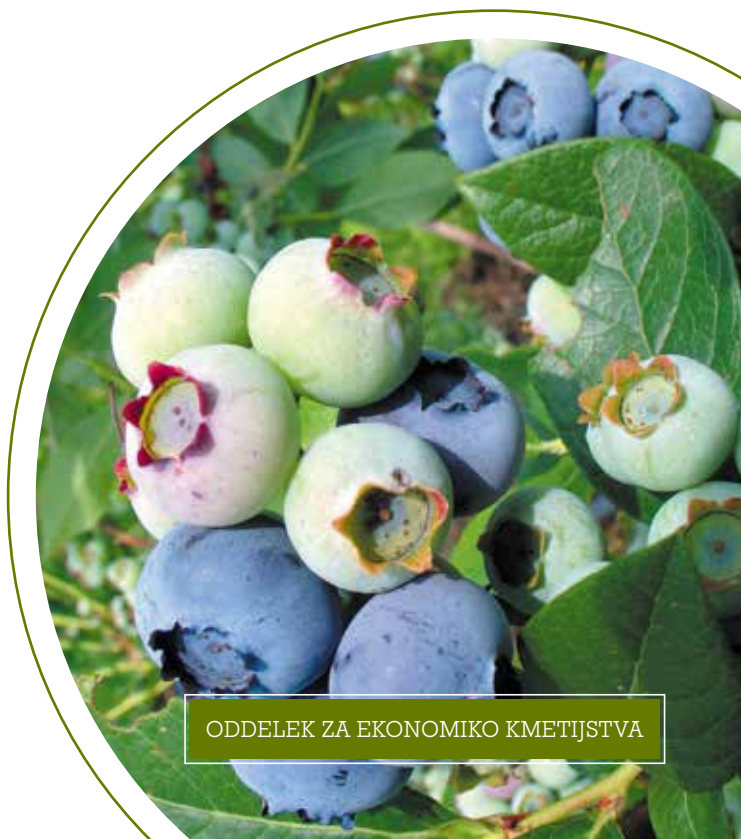

SLOVENSKO KMETIJSTVO V ŠTEVILKAH

ODDELEK ZA EKONOMIKO KMETIJSTVA

Uredniki:

Tanja TRAVNIKAR

Matej BEDRAČ

Sara BELE

Jure BREČKO

Tomaž CUNDER

Ana HITI DVORŠAK

Maja KOŽAR

Ben MOLJK

Jože VERBIČ

Barbara ZAGORC

Kmetijski inštitut Slovenije

Hacquetova ulica 17

1000 Ljubljana

T: +386 1 280 52 62

E: tanja.travnikar@kis.si

www.kis.si

Oblikovanje: Marko Pentek, www.mgo.si

Fotografija na naslovnici: Darinka Koron

Tisk: Birografika Bori d.o.o.

800 izvodov

ISSN: 2784-4447

Avgust 2022

V publikaciji so prikazani pomembnejši kazalci razvoja in stanja kmetijstva v Sloveniji.

Publikacija Slovensko kmetijstvo v številkah je pripravljena na podlagi uradnih virov, ki so navedeni pod preglednicami in grafi ter so bili na voljo do vključno 31. 5. 2022. Uporabljeni viri podatkov so:

- **Statistični urad Republike Slovenije** (SURS), podatki s podatkovnega portala SI-STAT, s tematskega področja Okolje in naravni viri, vsebine s področja Kmetijstvo in ribištvo (https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/si/30_Okolje/),
- **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** (MKGP),
- **Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja** (ARSKTRP),
- **Agencija Republike Slovenije za okolje** (ARSO),
- **Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin** (UVHVVR),
- **Eurostat** (<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>).

Celovit prikaz stanja v kmetijstvu z obširnimi podatkovnimi prilogami je na voljo v letnih poročilih o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva (https://www.kis.si/Porocila_o_stanju_v_kmetijstvu/), ki jih pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije (KIS). Podatki v zloženki so zaokroženi, zato lahko pride do odstopanj od podatkov SURS in drugih podatkov.

Povzetek

Kmetijstvo skupaj z gozdarstvom, lovstvom in ribištvom je v letu 2021 k skupni dodani vrednosti prispevalo 2,1 %, k skupni zaposlenosti pa 6,7 %. Delež zaposlenosti v kmetijstvu, podobno kot v zadnjih nekaj letih, še naprej upada.

Podatki o rabi zemljišč in številu živine iz **Popisa kmetijstva 2020** kažejo, da se nadaljuje trend zmanjševanja števila kmetijskih gospodarstev (KMG). Povprečno kmetijsko gospodarstvo obdeluje 7,0 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), kar je za četrtno več kot leta 2000 (5,6 ha/KMG). Velikostna struktura kmetijskih gospodarstev se izboljšuje, saj se je število gospodarstev, ki obdelujejo več kot 20 ha KZU, glede na leto 2000 več kot podvojilo. Ta gospodarstva zdaj obdelujejo že več kot tretjino (34 %) vseh KZU, kar je 17 odstotnih točk več kot leta 2000. V povprečju je eno živinorejsko gospodarstvo v letu 2020 redilo 9,1 glave velike živine (GVŽ), kar je za 3 GVŽ več kot leta 2000. Tudi velikostna struktura živinorejskih gospodarstev se je v primerjavi s popisom iz leta 2000 izboljšala. Število gospodarstev, ki redijo več kot 20 GVŽ, se je med letoma 2000 in 2020 povečalo za 27 %. Ta gospodarstva redijo 56 % vseh GVŽ, kar je za 22 odstotnih točk več kot leta 2000.

V zadnjih letih je opazno zmanjševanje negativnih **vplivov kmetijstva na okolje**, ki se kaže v racionalnejši rabi pesticidov in mineralnih gnojil. V splošnem se povečuje tudi delež metuljnic v kolobarju in površina nekaterih manj zastopanih kmetijskih rastlin v setveni strukturi. V letu 2021 so se znova povečale površine kmetijskih zemljišč, namenjene ekološkemu kmetovanju. Obsegale so nekaj manj kot 52 tisoč ha (10,8 % vseh KZU), v njihovi strukturi pa močno prevladuje trajno travinje (79 %).

Leto 2021 je bilo za kmetijsko pridelavo izrazito neugodno. **Obseg kmetijske proizvodnje** se je po začasnih statističnih podatkih v primerjavi z letom 2020 zmanjšal za 12 %, pri tem je bil obseg rastlinske pridelave manjši za 20 %, obseg živinoreje pa se je ohranil na ravni predhodnega leta.

Leto 2021 sta najbolj zaznamovali dve hudi spomladanski pozebi, ki sta močno prizadeli predvsem sadno drevje in vinograde po vsej državi, pa tudi suša in druge vremenske ujme. Tako je bila letina sadja najslabša od kar se spremljajo podatki. Tudi za večino njivskih posevkov in krmo s travinja je bila letina 2021 slabša od predhodne ter razen pri žitu in sončnicah tudi pod povprečjem v primerjavi z daljšim časovnim obdobjem. Leta 2021 je bilo več pridelovalnih površin kot v letu prej namenjenih pridelavi žita, oljnic, hmelja, sladkorne pese in suhih stročnic, manj pa je bilo na njivah zelenjadnic, krompirja in krmnih korenovk. V povprečju so bili skupni pridelki pri večini skupin kmetijskih rastlin manjši. Pridelek sadja je obsegal le tretjino pridelka 2020, pridelek grozdja pa je bil v primerjavi z letom prej za 20 % manjši. Glede na leto prej so bili zaradi večjih površin večji le skupni pridelki sladkorne pese, sončnic in ovsa.

Leta 2021 je v živinoreji zabeležen večji prirast pri večini živinorejskih sektorjev, z izjemo perutninarstva. Več kot v letu 2020 je bilo prirejenega tudi kravjega mleka, po opaznem zmanjšanju v letu pred tem se je proizvodnja jajc znova povečala. V letu 2021 se je povečala tudi skupna prireja mleka drobnice (povečanje števila ovac in mlečnih koz, od katerih je pridobljeno največ mleka drobnice). Za pridelavo medu pa bo leto 2021 veljalo za eno od najslabših letin v zadnjih 30-ih letih, saj zaradi pozebe v spomladanskem času čebelje paše skoraj ni bilo.

Domača poraba na prebivalca se je v letu 2021 povečala le pri sladkorju in živalskih proizvodih, in sicer pri mesu in jajcih. Poraba mesa na agregatni ravni se je nekoliko povečala predvsem zaradi večje porabe govejega mesa. Poraba pšenice, krompirja, prašičjega mesa in mleka je ostala na ravni predhodnega leta, poraba ostalih kmetijskih proizvodov za prehrano pa se je zmanjšala (predvsem opazno manjši porabi sadja in medu).

Stopnje samooskrbe, ki zaradi sprememb v obsegu proizvodnje in porabe med leti precej nihajo, so bile leta 2021 višje kot leto prej pri mesu, mleku in jajcih, znižale pa so se pri žitu, krompirju, zelenjavi, sadju in medu. Domača proizvodnja, podobno kot v predhodnih letih, presega domačo porabo pri mleku (136 %), mesu govedu (110 %) in perutninskem mesu (112 %). Že drugo leto zapored pa je bila samooskrba več kot 100-odstotna tudi pri koruzi (111 %).

V letu 2021 so se **cene kmetijskih proizvodov** na agregatni ravni občutno povišale. Glede na leto 2020 so bile cene v povprečju za 9,1 % (realno za 7,0 %) višje. Zvišale so se tako cene rastlinskih pridelkov kot tudi cene živalskih proizvodov. Cene rastlinskih pridelkov so bile na skupni ravni leta 2021 za 15,1 % višje kot leta 2020 in najvišje do zdaj. V povprečju leta so se najbolj zvišale cene žita (+45 %) in oljnic (+38 %). Razen cen hmelja so se povišale tudi cene vseh ostalih pomembnejših rastlinskih proizvodov. V živinoreji so bile cene v povprečju višje za 5,2 %. Najbolj so se zvišale cene govedu (+10 %), opazno pa tudi cene kravjega mleka in jagnjet (oboje za +4 %). Na ravni predhodnega leta so ostale cene perutnine in jedilnih jajc, znižale pa so se cene prašičev (-8 %).

V letu 2021 so se zvišale tudi **cene inputov za kmetijstvo**, na agregatni ravni za 9,8 %. Med pomembnejšimi skupinami inputov so se najbolj zvišale cene mineralnih gnojil (+43 %), energije (+17 %) in krmil (+14 %). Ker je bilo povišanje cen kmetijskih proizvodov nekoliko manjše od povišanja cen stroškov, se je **prihodkovno-stroškovno razmerje** nekoliko poslabšalo.

Ekonomski rezultati kmetijstva na skupni ravni so se v letu 2021 v primerjavi z razmeroma normalnim predhodnim letom občutno poslabšali. Neto dodana vrednost slovenskega kmetijstva se je v primerjavi z letom 2020 realno zmanjšala za 37 %, faktorski dohodek pa za okoli petino. Ob realno manjši vrednosti kmetijske proizvodnje (okoli 1,3 mrd EUR) in hkrati višji vmesni potrošnji je faktorski dohodek znašal 464 milijonov EUR oziroma okoli 6.100 EUR na polnovredno delovno moč.

Zmanjšanje dohodkov v primerjavi z letom prej je predvsem posledica manjšega fizičnega obsega rastlinske pridelave (predvsem v sadjarstvu, vinogradništvu in inarstvu), ohranitve prirasta v živinoreji ter višje vmesne potrošnje, kljub skoraj za realno desetino višjim osnovnim cenam na agregatni ravni.

Na področju **izvajanja kmetijske politike** se v Sloveniji izvajajo ukrepi v okviru skupne kmetijske politike, kjer so ukrepi deloma ali v celoti financirani s sredstvi iz skupnega proračuna EU ter nacionalni ukrepi, ki se financirajo le iz nacionalnega proračuna. V letu 2021 se je nadaljevalo izvajanje neposrednih plačil. Izvajajo se sheme osnovno plačilo, zelena komponenta, dodatek za mlade kmete, plačilo za območja z naravnimi omejitvami in vzporedno shema za male kmete. Kmetijska gospodarstva lahko uveljavljajo tudi proizvodno vezana plačila (za strna žita, zelenjadnice, rejo govedu, proizvodnjo mleka u gorskih območjih in rejo drobnice). Višina ovojnice za neposredna plačila je v letu 2021 znašala 131,5 milijona EUR.

Nadaljevalo se je tudi izvajanje ukrepov PRP 2014–2020. Do konca leta 2021 je bilo za ukrepe tega programskega obdobja izplačanih 936 milijonov EUR. Črpanje sredstev je bistveno večje (64 % vseh sredstev) pri ukrepih, ki se izvajajo v okviru kampanje zbirnih vlog in se nanašajo na vsakoletna izplačila nadomestil za okoljske ukrepe, dobrobit živali in težje pridelovalne razmere. Med ukrepi, ki se izvajajo na podlagi javnih razpisov, je bilo v letu 2021 objavljenih 27 javnih razpisov.

Proračunske podpore kmetijstvu so v letu 2021 znašale 402 milijona EUR, kar je skoraj 3 % več v primerjavi z letom 2020 in največ po letu 2009, ko je bilo za kmetijstvo namenjenih največ sredstev nasploh. Delež financiranja ukrepov s strani EU je v letu 2021 znašal 65 %.

Glede na strukturo proračunskih podpor je bilo v letu 2021 največ izplačil namenjenih za tržne ukrepe in neposredne podpore (47 %; 189,2 mio EUR), sledijo sredstva za ukrepe razvoja podeželja in kmetijsko struktarno politiko (41 %; 165,9 mio EUR), delež, namenjen financiranju splošnih storitev za kmetijstvo, pa je ostal razmeroma majhen (12 %; 46,9 mio EUR).

V okviru tržnih ukrepov in neposrednih podpor kmetijstvu so se izplačila glede na leto 2020 povečala za 6,1 %. Povečanje teh sredstev je predvsem posledica izvajanja ukrepov, ki so pripomogli k blažitvi posledic izpada dohodka v kmetijstvu zaradi epidemije covid-19 in drugih izrednih plačil za pomoč kmetijstvu. Še vedno pa glavni podpora znotraj te skupine ukrepov obsegajo izplačila za neposredna plačila (70 %). V okviru ukrepov politike razvoja podeželja so se izplačila v primerjavi z letom 2020 malenkost zmanjšala (za slaba 2 %). Znotraj te skupine ukrepov je bila dobra polovica vseh sredstev namenjena ukrepom za zagotavljanje okoljskih in drugih družbenih koristi. Sredstva za financiranje splošnih storitev za kmetijstvo so se v primerjavi z letom 2020 povečala za skoraj 7 % in bila najvišja od zdaj. Pri tem so se finančno okrepili skoraj vsi ukrepi za zagotavljanje splošnih storitev v kmetijstvu.

Skupna **blagovna menjava agroživilskih proizvodov** se je v letu 2021 občutno povečala, pri čemer je bil izvoz večji za 19 %, uvoz pa za 12 %. Pokritost uvoza z izvozom je ob tem zrasla na 65 % (leta 2020: 61,5 %), zunanjetrgovinski primanjkljaj pa se je povečal in je znašal 995 milijonov EUR.

Slovenija tudi v letu 2021 ostaja vrednostno neto uvoznica pri večini agroživilskih proizvodov. Vrednostni presežek v blagovni menjavi je bil v letu 2021 dosežen pri raznih živilih, živih živalih, izdelkih iz mesa, oljnih semenih in plodovih ter mlečnih proizvodih (v skupino so vključena tudi jajca in med). Pozitivna bilanca se je v primerjavi z letom 2020 izboljšala pri vseh omenjenih skupinah proizvodov. Večji primanjkljaj kot v predhodnem letu je bil pri sadju, sladkorju in krmi, primanjkljaj pri mesu, vrtninah in žitu pa se je zmanjšal.

Večina blagovne menjave agroživilskih proizvodov je potekala z državami članicami EU. Izvoz v države članice EU je obsegal 77 % celotnega izvoza (najpomembnejša partnerica: Hrvaška), uvoz iz držav članic EU pa 83 % celotnega uvoza (najpomembnejša partnerica: Italija). Tako kot v predhodnih letih so pomembne zunanjetrgovinske partnerice tudi države nekdanje Jugoslavije brez Hrvaške (12 % celotnega izvoza in 4 % celotnega uvoza).

Splošni podatki o kmetijstvu

	Ø 2009–13	Ø 2014–18	2019	2020	2021
Kmetijstvo v gospodarstvu					
Dodana vrednost kmetijskih dejavnosti (mio EUR, tekoči tečaj)*	714,3	839,1	947,0	995,7	959,6
• Delež v skupni dodani vrednosti (%)	2,3	2,3	2,2	2,4	2,1
Zaposlenost v kmetijskih dejavnostih (tisoč)*	78,8	74,4	72,7	72,1	70,9
• Delež v skupni zaposlenosti (%)	8,3	7,7	7,0	6,9	6,7
Izvoz agroživilskih proizvodov** (mio EUR)	816	1.170	1.514	1.558	1.847
• Delež v skupnem izvozu blaga (%)	4,2	4,5	4,5	4,7	4,7
Uvoz agroživilskih proizvodov** (mio EUR)	1.802	2.207	2.562	2.535	2.842
• Delež v skupnem uvozu blaga (%)	8,7	8,6	7,5	7,9	6,8
Zunanjetrgovinska bilanca agroživilskih proizvodov** (mio EUR)	-986	-1.036	-1.048	-977	-995
Kmetijska zemljišča***					
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	473.577	479.092	479.822	484.064	479.484
Njive in vrtovi (%)	36,3	36,2	36,3	36,3	36,6
Trajni nasadi (%)	5,6	5,7	5,8	6,0	6,0
Travniki in pašniki (%)	58,0	58,1	57,9	57,8	57,5
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi v skupni površini Slovenije (%)	23,4	23,6	23,7	23,9	23,7
Kmetijska zemljišča v uporabi na prebivalca (ha)	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23

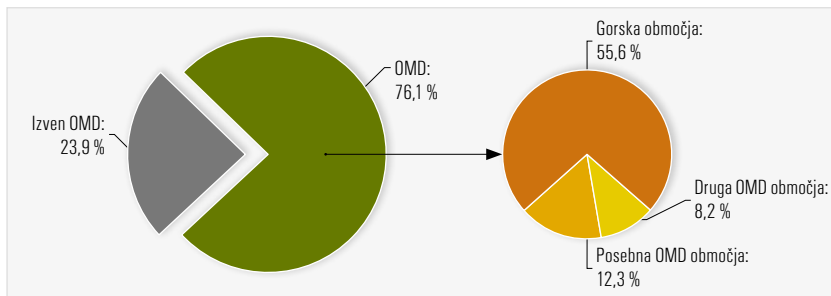
Vir: SURS (Nacionalni računi, Zunanja trgovina, Rastlinska pridelava), preračuni KIS

* kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo; 2021: začasni podatki

** skupine 01–24 po Kombinirani nomenklaturi (KN) Evropske unije; 2021: začasni podatki

*** kmetijska zemljišča v uporabi po podatkih statistike rastlinske pridelave

Delež kmetijskih zemljišč v uporabi v območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo (OMD); 2021

Vir: MKGP (Dejanska raba kmetijskih in gozdnih zemljišč)

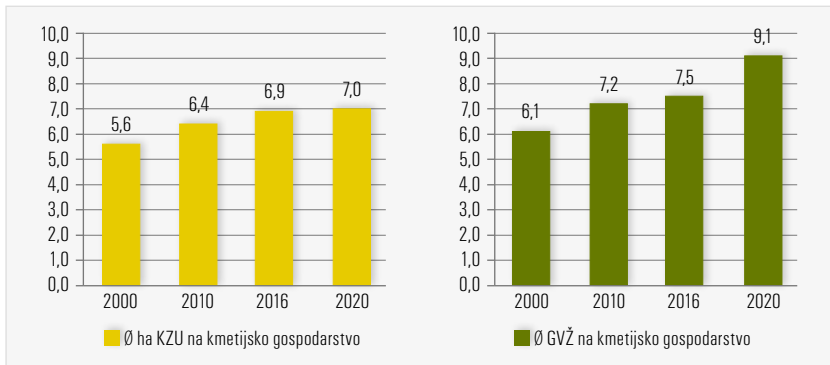
Struktura kmetijskih gospodarstev

	Število gospodarstev				Ø ha, glav/gospodarstvo			
	2000	2010	2016	2020	2000	2010	2016	2020
Kmetijska gospodarstva po rabi zemljišč in reji živine								
Raba zemljišč na kmetijskih gospodarstvih								
Gospodarstva skupaj	86.467	74.646	69.902	67.576	5,6	6,4	6,9	7,0
Gospodarstva z njivami in vrtovi	80.877	63.272	66.675	56.968	2,1	2,7	2,6	3,1
Gospodarstva s trajnim travinjem*	74.230	61.949	60.401	58.529	3,8	4,5	4,6	4,6
Gospodarstva s trajnimi nasadi	58.056	39.402	36.560	34.436	0,5	0,7	0,7	0,8
Živina na kmetijskih gospodarstvih								
Gospodarstva z živino (GVŽ)	77.452	58.648	55.782	44.976	6,1	7,2	7,5	9,1
Gospodarstva z govedom	56.097	36.119	32.805	28.492	8,9	13,1	14,8	16,7
Gospodarstva s prašiči	44.623	26.441	22.649	12.200	13,5	14,4	12,1	19,3
Gospodarstva s perutnino	58.929	36.240	37.840	27.006	114,2	135,2	164,4	260,8
Gospodarstva s konji	4.634	5.948	5.766	5.179	3,1	3,8	3,4	3,5
Gospodarstva z ovcami	4.330	6.181	6.150	5.017	22,2	22,3	21,9	22,8
Gospodarstva s kozami	4.775	4.214	4.598	3.379	6,2	8,3	8,4	8,1
Gospodarstva s kunci	12.682	8.051	8.672	3.361	14,2	10,6	12,7	9,1
Gospodarstva z jelenjadjo	190	352	406	444	22,0	20,9	21,7	20,7

Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

* brez skupnih travnikov in pašnikov

Povprečna velikost kmetijskega gospodarstva (število hektarov KZU in število GVŽ)

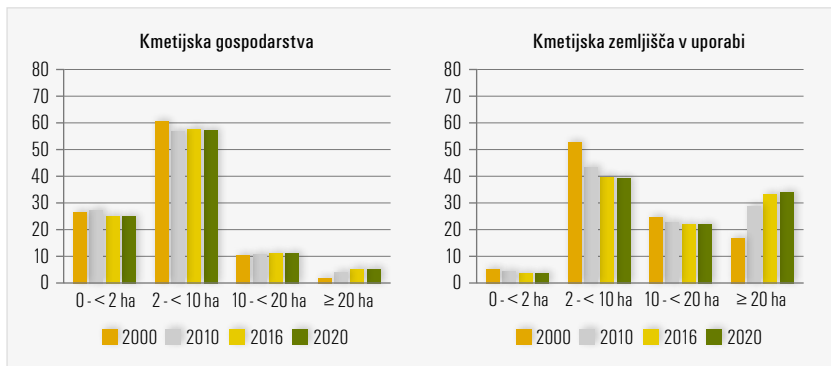
Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

Kmetijska gospodarstva in kmetijska zemljišča v uporabi po velikostnih razredih KZU

	Število gospodarstev				KZU (ha)			
	2000	2010	2016	2020	2000	2010	2016	2020
0 - < 2 ha	23.042	20.593	17.583	17.922	26.399	22.050	19.784	19.694
2 - < 5 ha	30.386	25.135	24.336	23.105	101.112	83.112	78.534	76.788
5 - < 10 ha	22.058	17.530	16.174	15.719	155.278	122.842	113.081	110.791
10 - < 20 ha	9.165	8.100	7.922	7.770	121.063	109.491	107.498	105.562
20 - < 30 ha	1.264	1.916	2.100	2.014	29.927	45.939	50.454	48.488
30 - < 50 ha	377	920	1.195	1.145	13.805	34.250	45.169	43.005
≥ 50 ha	175	452	593	656	38.294	56.750	65.069	70.305
Skupaj	86.467	74.646	69.902	68.331	485.879	474.432	479.589	474.633

Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

Delež kmetijskih gospodarstev in kmetijskih zemljišč v uporabi po velikostnih razredih KZU (%)

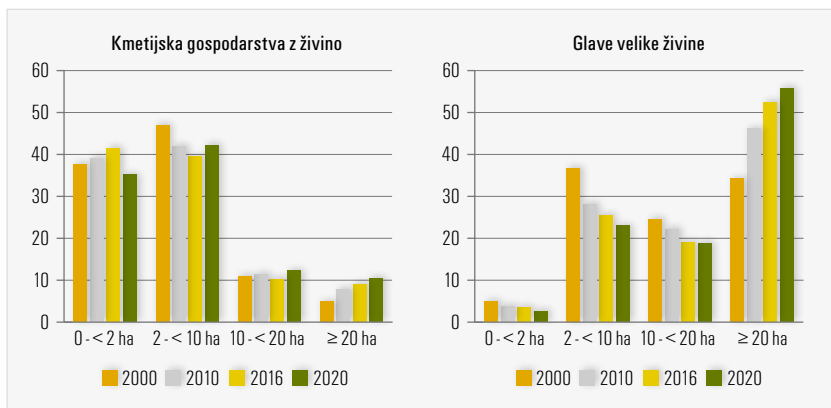
Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

Kmetijska gospodarstva z živino in število glav velike živine po velikostnih razredih GVŽ

	Število gospodarstev				Število GVŽ			
	2000	2010	2016	2020	2000	2010	2016	2020
> 0 - < 2	29.108	22.861	23.084	15.781	22.701	15.871	14.208	10.751
2 - < 5	22.160	14.598	12.848	10.852	72.585	47.809	41.509	35.580
5 - < 10	14.159	9.972	9.136	8.129	99.851	70.537	64.331	57.819
10 - < 20	8.328	6.678	5.698	5.502	114.864	93.327	79.690	76.725
20 - < 30	2.209	2.176	2.355	1.962	53.106	52.873	56.545	47.760
30 - < 50	1.037	1.510	1.600	1.540	38.026	56.908	60.330	58.726
≥ 50	451	853	1.061	1.210	69.365	84.227	102.072	121.323
Skupaj	77.452	58.648	55.782	44.976	470.498	421.553	418.684	408.684

Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

Delež kmetijskih gospodarstev in glav velike živine po velikostnih razredih GVŽ (%)

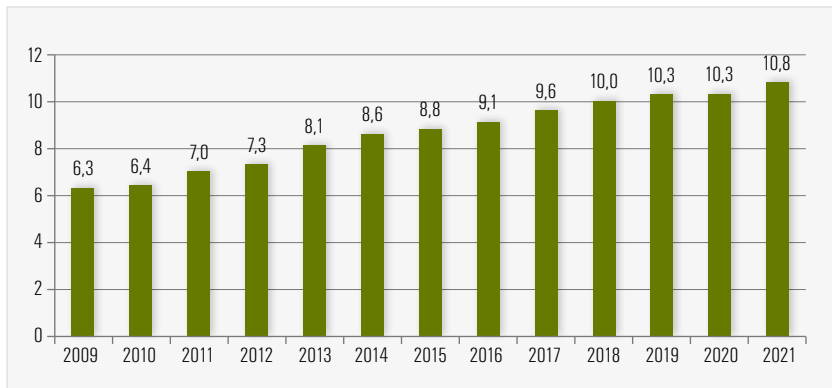

Vir: SURS (Kmetijska gospodarstva), preračuni KIS

Kmetijska gospodarstva in površine z ekološkim kmetovanjem					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Število kmetijskih gospodarstev	2.482	3.522	3.828	3.689	3.724
• z ekološko pridelavo	2.017	2.936	3.494	3.358	3.358
• v preusmeritvi v ekološko pridelavo	465	586	334	331	366
Kmetijska zemljišča v uporabi (ha)	33.198	44.215	49.638	49.803	51.826
• z ekološko pridelavo	27.434	36.879	44.455	43.500	44.761
• v preusmeritvi v ekološko pridelavo	5.765	7.336	5.183	6.303	7.066
Površine z ekološkim kmetovanjem po vrstah rabe (ha)					
Njive in vrtovi	3.561	5.601	6.520	6.679	7.303
od tega: zelenjadnice in jagode	163	247	308	282	292
Sadovnjaki	912	1.633	2.106	2.173	2.422
Vinogradi	303	534	706	778	864
Oljke	122	236	278	281	311
Drevesnice, trsnice in matičnjaki	-	-	0,3	0,6	0,4
Trajno travnaje	28.299	36.210	40.028	39.892	40.927

Vir: SURS (Ekološko kmetijstvo), preračuni KIS

Delež površin z ekološkim kmetovanjem v kmetijskih zemljiščih v uporabi (%)

Vir: SURS (Ekološko kmetijstvo), preračuni KIS

Kazalniki rabe njiv in vrtov (%)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Zatravljenost njiv*	20,2	18,6	18,6	19,5	20,5
Delež metuljnic v kolobarju**	15,3	15,9	15,0	14,8	15,4
Delež koruze v kolobarju	38,6	38,5	39,6	40,1	40,5

Vir: SURS (Rastlinska pridelava), preračuni KIS

* trave, travno deteljne mešanice in detelje na njivah

** vključno s travno deteljnimi in deteljno travnimi mešanicami

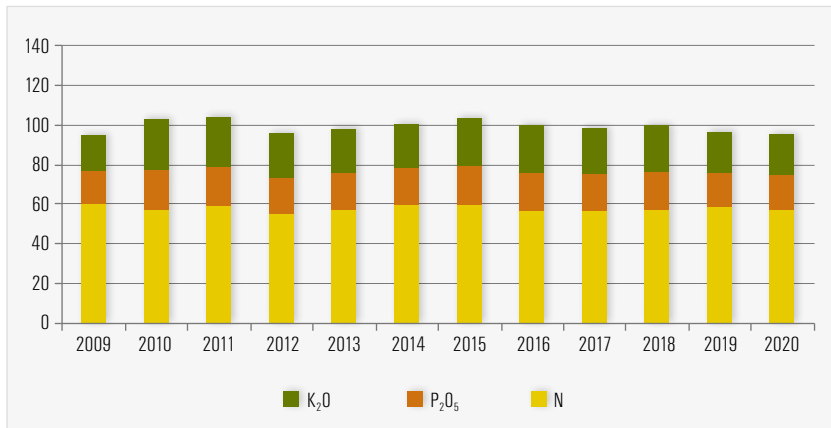
Pridelovalne površine manj zastopanih kmetijskih rastlin (ha)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Pira	269	591	395	509	701
Ajda	1.300	2.933	3.187	4.279	4.318
Sončnice	289	262	334	354	420
Proso	181	384	277	356	418
Krmni grah	475	474	386	341	346
Soja	140	1.848	1.433	1.637	1.893

Vir: SURS (Rastlinska pridelava), preračuni KIS

Poraba mineralnih gnojil (t)					
	Ø 2008-12	Ø 2013-17	2018	2019	2020
Mineralna gnojila, skupaj	129.134	132.504	128.769	138.218	131.403
Rastlinska hranila, skupaj	47.891	47.918	47.582	46.295	46.011
Dušik (N)	26.832	27.675	27.293	28.048	27.692
Fosfor (P ₂ O ₅)	9.479	9.154	9.132	8.104	8.402
Kalij (K ₂ O)	11.580	11.089	11.157	10.143	9.917

Vir: SURS (Proizvodne metode v kmetijstvu), preračuni KIS

Poraba rastlinskih hranil na ha kmetijskih zemljišč v uporabi (kg)

Vir: SURS (Proizvodne metode v kmetijstvu), preračuni KIS

Izpusti iz kmetijstva v okolje

	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020
Bruto bilančni presežek N (kg/ha kmet. zemlje v uporabi)	54,8	47,4	43,2	32,0
Neto bilančni presežek N (kg/ha kmet. zemlje v uporabi)	21,0	14,3	10,6	-0,2
Bilančni presežek P (kg/ha kmet. zemlje v uporabi)	3,6	2,4	0,6	-0,9
Izpusti toplogrednih plinov (000 t ekv. CO ₂)	1.664	1.707	1.720	1.724
Izpusti amonijaka (000 t)	17,3	17,2	16,9	16,9

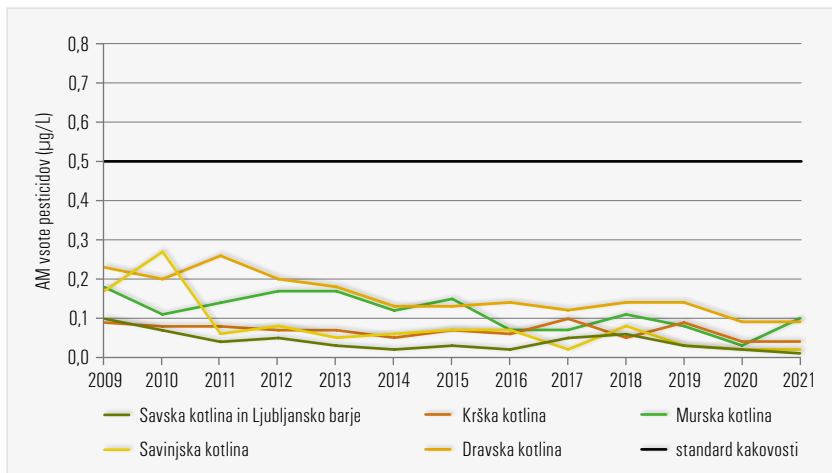
Vir: KIS

Prodaja fitofarmaceutskih sredstev (t aktivne snovi)

	Ø 2008-12	Ø 2013-17	2018	2019	2020
Fitofarmaceutska sredstva, skupaj	1.131	1.044	1.172	1.000	993
Fungicidi in baktericidi	786	757	849	752	731
Herbicidi	269	234	257	198	209
Insekticidi in akaricidi	51	38	55	37	40
Druga fitofarmaceutska sredstva	25	15	11	14	13

Vir: SURS (Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin), preračuni KIS

Povprečne letne vrednosti (AM) vsote pesticidov in njihovih razgradnih produktov v vodnih telesih podzemne vode z aluvialnimi vodonosniki

Vir: ARSO (Enotna zbirka monitoringa kakovosti voda, 2022)

Kmetijska proizvodnja

Struktura vrednosti kmetijske proizvodnje v osnovnih cenah (%)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021*
Rastlinska pridelava	52,5	55,2	55,5	58,3	56,2
Žito	7,5	6,8	6,4	7,1	10,0
od tega: pšenica	2,2	1,9	1,7	1,7	2,1
Industrijske rastline	2,1	2,7	2,8	3,0	2,5
od tega: oljnice	1,2	1,2	0,8	1,0	1,1
Krmne rastline	16,4	15,6	15,3	15,7	16,2
Zelenjadnice, sadike, okrasne rastline	7,1	9,5	11,6	12,0	12,1
od tega: sveže vrtnine	4,5	6,5	9,3	9,5	9,7
Krompir	1,7	1,6	1,9	1,7	1,5
Sadje	7,0	6,8	5,0	7,1	3,2
Grozdje	1,3	1,3	1,4	1,1	1,0
Vino	9,1	10,6	10,7	10,0	9,2
Oljčno olje	0,31	0,38	0,38	0,58	0,38
Živinoreja	45,7	43,2	43,1	40,3	42,4
Govedo	12,8	12,1	11,9	10,7	12,1
Prašiči	5,1	3,8	4,2	3,7	3,4
Perutnina	8,2	7,8	7,8	7,6	7,4
Drobnica	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8
Ostale živali	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
Mleko	14,6	14,3	14,3	13,6	14,7
Jajca	2,7	2,9	3,1	2,8	2,7
Ostali živalski proizvodi	1,3	1,2	0,8	0,9	0,9
Kmetijske storitve	1,8	1,5	1,4	1,4	1,4
KMETIJSKA PROIZVODNJA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: SURS (Ekonomske računi za kmetijstvo), preračuni KIS

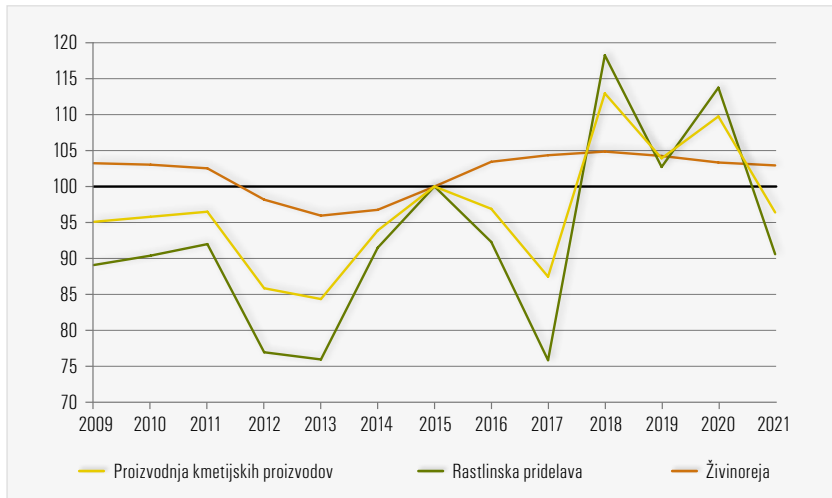
* začasni podatki

Sprememba obsega kmetijske proizvodnje (%; glede na predhodno leto)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021*
Rastlinska pridelava	-2,5	9,2	-13,1	10,6	-20,2
Žito	-3,9	5,5	6,3	16,5	-7,6
Oljnice	2,7	6,4	-12,5	17,6	-6,8
Krompir	-7,9	3,0	-9,6	35,2	-26,7
Sveže vrtnine	-2,7	7,5	18,8	14,3	-12,2
Krmne rastline	-5,5	7,1	0,0	7,2	-11,9
Sadje	-0,7	11,6	-58,6	31,1	-64,2
Grozdje	-5,6	5,3	-18,4	3,3	-19,9
Vino	2,7	5,8	-21,4	-3,0	-19,7
Živinoreja	-2,0	1,8	-0,5	-0,9	-0,4
Govedo	-0,6	2,3	0,8	-3,5	1,0
Prašiči	-13,0	0,7	2,1	-8,8	-0,2
Perutnina	-0,6	3,7	1,3	4,2	-2,6
Mleko	-0,5	1,1	-1,5	1,7	1,8
Proizvodnja kmetijskih proizvodov	-2,3	6,0	-7,9	5,6	-12,1
Kmetijske storitve	-2,9	-2,3	-0,5	0,0	0,0
KMETIJSKA PROIZVODNJA	-2,3	5,9	-7,8	5,5	-12,0

Vir: SURS (Ekonomske računi za kmetijstvo), preračuni KIS

* začasni podatki

Spremembe obsega proizvodnje kmetijskih proizvodov (2015=100)

Vir: SURS (Ekonomske računi za kmetijstvo), preračuni KIS

Pridelovalna površina (ha)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Žito	97.862	98.780	98.624	101.499	102.052
od tega: pšenica in pira	32.498	30.232	26.727	27.286	26.785
ječmen	18.315	19.828	21.139	22.207	21.863
koruza za zrnje	39.250	37.566	38.883	39.829	41.402
Oljna ogrščica	5.154	3.436	3.245	3.306	2.806
Buče za olje	4.826	4.488	3.284	4.169	4.491
Hmelj	1.370	1.489	1.616	1.489	1.535
Krompir	3.726	3.212	2.796	2.969	2.734
Zelenjadnice	4.068	5.252	6.425	6.983	6.223
Zelena krma z njiv	62.806	62.247	63.218	65.703	66.645
od tega: koruza za siliranje	27.082	29.185	30.151	30.629	29.664
Krma s trajnega travinja	274.851	278.246	277.755	279.588	275.601
Sadje*	9.377	10.340	10.765	12.131	12.157
od tega: intenzivni nasadi	4.019	4.054	4.272	4.347	4.367
od tega: jabolka	2.713	2.422	2.267	2.164	2.093
Grozdje za predelavo	16.245	15.799	15.549	15.265	14.874
Oljke	902	1.158	1.374	1.417	1.489

Vir: SURS (Rastlinska pridelava), preračuni KIS

* vključno z jagodami

Rastlinska pridelava (t)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Žito	548.647	610.931	641.739	749.691	700.546
od tega: pšenica in pira	154.052	151.266	139.811	158.182	154.451
ječmen	76.866	92.103	102.480	122.177	119.132
koruza za zrnje	293.348	331.634	360.357	429.846	388.830
Oljna ogrščica	14.224	9.754	9.452	8.521	6.905
Buče za olje	2.907	3.012	1.973	2.775	2.495
Hmelj	1.892	2.410	2.572	2.723	2.186
Krompir	88.444	84.551	65.958	89.879	64.042
Zelenjadnice	72.635	96.837	120.120	135.243	114.954
Zelena krma z njiv	1.312.310	1.582.588	1.631.087	1.780.209	1.514.519
od tega: koruza za siliranje	1.088.434	1.355.513	1.393.671	1.524.290	1.272.060
Krma s trajnega travinja (v senu)	1.417.316	1.549.071	1.620.189	1.714.683	1.522.872
Sadje*	132.059	122.534	89.023	113.807	34.413
od tega: intenzivni nasadi	87.036	75.015	69.050	82.419	29.011
od tega: jabolka	71.223	59.564	54.272	66.124	23.011
Grozdje za predelavo	107.058	104.590	105.035	103.637	84.159
Oljke	1.528	1.939	1.976	3.098	915

Vir: SURS (Rastlinska pridelava), preračuni KIS

* vključno z jagodami

Število živine (stanje 1. 12.)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Govedo	465.194	479.493	483.068	485.608	482.619
od tega: krave	170.296	168.901	165.935	166.949	165.446
od tega: molzne krave	110.446	108.011	100.839	99.213	100.919
Prašiči	348.516	266.963	240.138	229.483	215.713
od tega: plemenske svinje	22.480	15.530	12.908	11.707	10.971
Drobnica	148.226	136.613	134.617	139.414	144.951
od tega: plemenska drobnica	102.043	94.641	93.750	95.652	100.626

Vir: SURS (Živinoreja), preračuni KIS

Živinorejska proizvodnja (t)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021*
Govedo (prirast v živi masi)	77.080	79.020	82.100	80.000	84.300
Prašiči (prirast v živi masi)	48.140	36.600	38.100	34.800	37.400
Perutnina (prirast v živi masi)	83.680	89.900	98.100	102.200	101.100
Drobnica (prirast v živi masi)	3.497	3.445	3.380	3.592	3.800
Namolzeno mleko	611.290	636.985	625.637	633.203	643.310
od tega: kravje mleko	609.496	634.968	623.016	630.647	640.292
Znesena jajca (mio kosov)	353,4	385,7	419,9	391,0	415,1
Natočen med	1.897	1.273	653	1.293	195

Vir: SURS (Živinoreja), preračuni KIS

* začasni podatki

Intenzivnost proizvodnje					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Pšenica in pira (t/ha)	4,7	5,0	5,2	5,8	5,8
Koruza za zrnje (t/ha)	7,5	8,8	9,3	10,8	9,4
Oljna ogrščica (t/ha)	2,8	2,7	2,9	2,6	2,5
Krompir (t/ha)	23,6	26,3	23,6	30,3	23,4
Namizna jabolka (t/ha)	26,2	24,5	23,9	30,6	11,0
Kravje mleko (kg/kravo)*	5.518	5.884	6.178	6.356	6.345
Znesena jajca (jajc/nesnico)*	256	238	233	253	242

Vir: SURS (Rastlinska pridelava, Živinoreja), preračuni KIS

* 2021: začasni podatki

Bilance kmetijskih proizvodov

Poraba kmetijskih proizvodov na prebivalca (kg; koledarsko leto)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021*
Žito** (brez riža)	85	90	89	86	85
od tega: pšenica	70	76	74	73	73
Krompir	66	67	62	64	63
od tega: svež krompir	47	46	40	44	39
Zelenjava	97	111	118	118	116
od tega: sveža zelenjava	72	82	85	90	85
Sadje	131	132	128	129	109
od tega: sveže sadje	74	79	75	83	58
Vino*** (l)	38	37	35	35	:
Meso (skupaj z drobovino)****	90	91	91	88	89
od tega: goveje in telečje meso	20	20	20	20	21
prašičje meso	39	38	37	33	33
perutninsko meso	27	30	31	32	31
Mleko, skupaj*****	223	215	214	206	204
Jajca	10	11	12	10	11

Vir: SURS (Bilance proizvodnje in potrošnje kmetijskih proizvodov), preračuni KIS

* začasni podatki

** v ekvivalentu moke

*** tržno leto

**** v ekvivalentu klavne mase

***** v ekvivalentu surovega mleka

Stopnja samooskrbe s kmetijskimi proizvodi (%; koledarsko leto)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021*
Žito (brez riža)	62	71	75	88	85
Pšenica	53	50	47	57	58
Koruza	67	86	96	114	111
Krompir (svež in predelan, brez škroba)	58	56	47	60	44
Zelenjava (sveža in predelana)	34	40	43	48	44
Sadje (sveže in predelano)	42	37	30	36	14
Vino**	95	94	98	95	:
Meso (skupaj z drobovino)	83	78	81	84	85
Goveje in telečje meso	107	107	103	107	110
Prašičje meso	49	37	40	40	43
Perutninsko meso	112	108	111	111	112
Mleko, skupaj	117	128	127	133	136
Jajca	93	93	95	95	97

Vir: SURS (Bilance proizvodnje in potrošnje kmetijskih proizvodov), preračuni KIS

* začasni podatki

** tržno leto

Cene v kmetijstvu

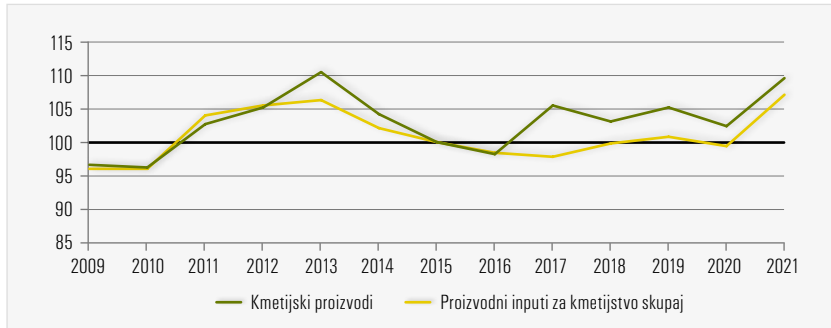
Povprečne letne odkupne cene (EUR/kg)								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pšenica (brez semenske)	0,169	0,168	0,134	0,154	0,159	0,163	0,148	0,188
Koruzna (brez semenske)	0,125	0,132	0,131	0,141	0,147	0,124	0,125	0,208
Oljna ogrščica	0,307	0,364	0,327	0,320	0,306	0,316	0,323	0,455
Krompir (brez semenskega)	0,210	0,186	0,233	0,232	0,233	0,352	0,287	0,355
Namizna jabolka	0,410	0,461	0,495	0,629	0,391	0,490	0,561	0,658
Vino (EUR/l)	2,137	2,599	2,672	2,696	2,793	2,849	2,788	2,951
Biki, do 24 mesecev (živa masa)	1,802	1,810	1,759	1,822	1,857	1,828	1,737	1,911
Prašiči, od 25 do 150 kg (živa masa)	1,317	1,240	1,223	1,322	1,265	1,460	1,431	1,314
Pitani piščanci (živa masa)	1,106	1,076	1,057	0,994	0,997	1,028	0,885	0,905
Kravje mleko	0,345	0,282	0,250	0,301	0,300	0,321	0,309	0,321
Jedilna jajca (EUR/jajce)	0,109	0,106	0,105	0,104	0,105	0,108	0,109	0,109

Vir: SURS (Odkup kmetijskih pridelkov), preračuni KIS

Spremembe cen v kmetijstvu (%; nominalno; glede na predhodno leto)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Kmetijski proizvodi skupaj	1,4	-0,8	3,7	-2,7	9,1
Rastlinski pridelki	0,8	-0,2	3,1	1,1	15,1
Živali in živalski proizvodi	1,6	-1,2	4,1	-5,1	5,2
Proizvodni inputi za kmetijstvo skupaj	2,4	-0,7	2,7	-1,4	9,8
Inputi za tekočo porabo	2,3	-1,8	2,4	-3,0	12,3
Inputi za investicije	2,6	1,9	3,2	2,0	4,7
Pariteta (kmetijski proizvodi : inputi)	-1,0	-0,1	1,1	-1,4	-0,6

Vir: SURS (Kmetijske cene), preračuni KIS

Spremembe cen kmetijskih proizvodov in inputov za kmetijstvo (realno; 2015=100)

Vir: SURS (Kmetijske cene), preračuni KIS

Ekonomski kazalniki kmetijstva

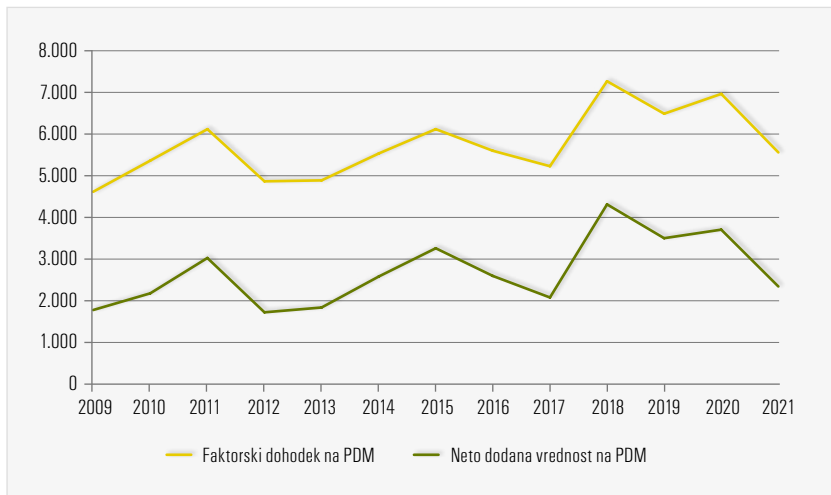
Osnovni agregati ekonomskega računa za kmetijstvo v osnovnih cenah (mio EUR)*					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021**
Vrednost proizvodnje po osnovnih cenah	1.135,5	1.243,3	1.324,9	1.356,3	1.329,5
Vmesna potrošnja	727,7	741,5	764,8	775,5	854,4
Bruto dodana vrednost po osnovnih cenah	407,7	501,9	560,1	580,8	475,1
Poraba stalnega kapitala	245,2	260,7	270,3	275,2	279,3
Neto dodana vrednost po osnovnih cenah	162,5	241,1	289,8	305,6	195,8
Druge subvencije na proizvodnjo	242,8	247,7	251,9	271,6	271,6
Drugi davki na proizvodnjo	6,4	5,7	5,0	3,3	3,4
Faktorski dohodek po osnovnih cenah	398,9	483,1	536,7	573,9	464,0
Število zaposlenih (000 PDM)	79,7	80,0	77,3	76,1	75,9
Faktorski dohodek na PDM (EUR)	5.010	6.048	6.943	7.541	6.112

Vir: SURS (Ekonomski računi za kmetijstvo), preračuni KIS

* tekoče cene

** začasni podatki

Dohodki v kmetijstvu na PDM (EUR; realno; stalne cene 2015)

Vir: SURS (Ekonomski računi za kmetijstvo), preračuni KIS

Proračunske podpore kmetijstvu

Podpore kmetijstvu iz državnega proračuna (mio EUR; izplačila v koledarskem letu)					
	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	167,2	165,0	161,6	178,3	189,2
Ukrepi za podporo trgu	2,8	1,1	1,3	1,2	1,3
Neposredna plačila proizvajalcem	139,9	134,8	134,3	133,6	132,3
Ukrepi za zniževanje stroškov kmetovanja	20,5	23,0	25,4	25,3	25,9
Odškodnine in druga izredna plačila	3,9	6,1	0,6	18,2	29,8
Razvoj podeželja in strukturna politika	165,2	137,0	172,4	168,9	165,9
Ukrepi za krepitev konkurenčnosti agroživilstva	53,0	42,0	68,8	60,0	54,1
Posodabljanje in prestrukturiranje kmetijskih gospodarstev	28,7	28,9	49,4	38,6	33,0
Izboljšanje kmetijske infrastrukture	5,1	5,2	7,6	9,7	11,3
Organiziranost, predelava, trženje in promocija agroživilstva	19,3	7,8	11,9	11,7	9,8
Ukrepi za zagotavljanje okoljskih in drugih družbenih koristi	85,6	82,1	92,3	92,9	92,6
Izravnalna plačila kmetovalcem na OMD	46,7	41,9	45,4	44,5	43,0
Plačila za kmetijsko-okoljske-podnebne storitve	32,1	28,3	30,6	30,9	30,8
Plačila za ekološko kmetovanje	6,8	9,0	9,6	10,0	10,3
Plačila za zagotavljanje dobrobiti živali v kmetijstvu	0,0	3,0	6,7	6,9	7,3
Druge plačila povezana z ekosistemskimi storitvami	-	-	0,0	0,6	1,3
Ukrepi v podporo podeželskemu gospodarstvu in prebivalstvu	26,6	12,9	11,3	16,0	19,2
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstvu	41,2	38,3	42,7	43,9	46,9
Raziskovalne, razvojne, svetovalne in strokovne storitve	22,3	19,2	21,6	23,1	24,1
Nadzor nad varnostjo in kakovostjo hrane in krme	15,0	13,9	16,2	15,8	17,6
Druge splošne storitve	3,9	5,3	4,9	4,9	5,1
PODPORE KMETIJSTVU SKUPAJ	373,7	340,4	376,7	391,1	402,0

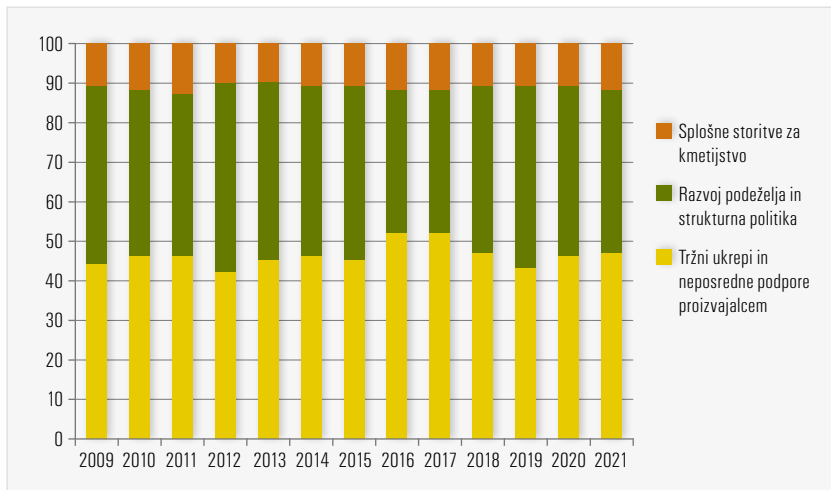
Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Delež sofinanciranja podpor kmetijstvu iz skupnega proračuna EU (%; koledarsko leto)

	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Tržni ukrepi in neposredne podpore proizvajalcem	63	83	84	76	71
Razvoj podeželja in strukturna politika	78	75	75	75	73
Splošne storitve v podporo razvoju kmetijstvu	7	11	13	11	11
PODPORE KMETIJSTVU SKUPAJ	63	72	72	68	65

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

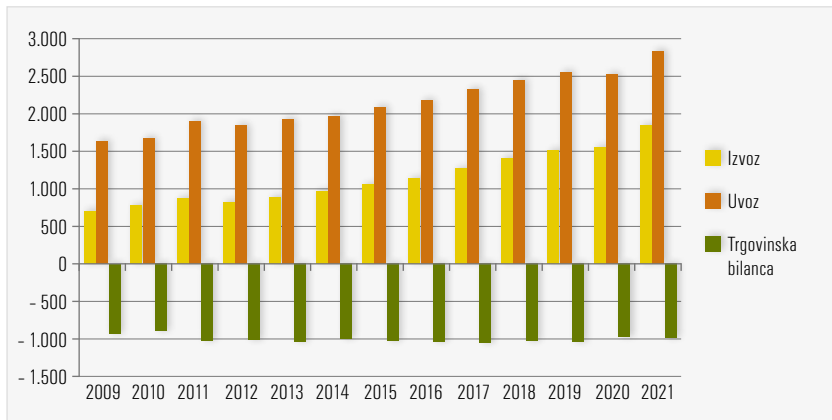
Struktura proračunskih podpor kmetijstvu po skupinah ukrepov (%; koledarsko leto)

Vir: MKGP, ARSKTRP, preračuni KIS

Izvoz in uvoz agroživilskih proizvodov

Zunanja trgovina z agroživilskimi proizvodi (mio EUR)*

Vir: SURS (Zunanja trgovina), preračuni KIS

* skupine O1–24 po Kombinirani nomenklaturi (KN) Evropske unije; 2021: začasni podatki

Struktura zunanje trgovine z agroživilskimi proizvodi po pomembnejših skupinah proizvodov (%)*

	Ø 2009–13	Ø 2014–18	2019	2020	2021
Izvoz (mio EUR)	816	1.170	1.514	1.558	1.847
Razna živila (KN 21)	10,2	13,0	15,9	15,4	15,4
Meso in izdelki iz mesa (KN 02 in KN 16)	15,3	15,4	15,4	14,3	13,6
Mlečni izdelki, jajca, med (KN 04)	15,3	13,2	11,7	11,7	10,8
Pijače, alkoholi in kis (KN 22)	10,1	9,9	9,3	9,3	10,0
Ostanki in odpadki živil, krma (KN 23)	11,3	11,0	8,6	10,0	9,7
Sveže sadje in zelenjava (KN 08 in KN 07)	6,6	7,8	8,1	8,9	7,4
Preostale skupine	31,3	29,7	31,1	30,5	33,1
Uvoz (mio EUR)	1.802	2.207	2.562	2.535	2.842
Sveže sadje in zelenjava (KN 08 in KN 07)	13,4	14,0	14,3	14,9	13,1
Meso in izdelki iz mesa (KN 02 in KN 16)	12,8	13,3	13,2	11,9	11,3
Ostanki in odpadki živil, krma (KN 23)	8,4	10,2	9,1	9,9	10,4
Razna živila (KN 21)	7,4	7,5	7,8	8,0	7,7
Izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka (KN 19)	6,7	7,1	7,2	7,5	7,4
Pijače, alkoholi in kis (KN 22)	5,8	6,5	6,8	6,6	6,9
Mlečni izdelki, jajca, med (KN 04)	7,2	7,3	7,0	7,1	6,9
Preostale skupine	38,3	34,1	34,7	34,1	36,4

Vir: SURS (Zunanja trgovina), preračuni KIS

* skupine O1–24 po Kombinirani nomenklaturi (KN) Evropske unije; 2021: začasni podatki

Struktura zunanje trgovine z agroživilskimi proizvodi po pomembnejših trgovinskih partnericah (%)*

	Ø 2009-13	Ø 2014-18	2019	2020	2021
Izvoz (mio EUR)	816	1.170	1.514	1.558	1.847
Hrvaška	10,0	19,9	22,2	21,1	20,9
Italija	28,7	21,8	19,1	18,4	19,4
Avstrija	9,8	9,7	9,1	9,1	9,1
Madžarska	7,9	5,3	4,4	5,4	5,9
Nemčija	3,8	4,4	5,6	6,0	5,5
Bosna-Hercegovina	8,3	6,2	5,7	5,0	5,0
Preostale države	31,6	32,7	34,0	35,0	34,3
Uvoz (mio EUR)	1.802	2.207	2.562	2.535	2.842
Italija	16,3	15,8	15,0	14,6	15,0
Hrvaška	6,1	11,6	13,1	13,4	14,2
Nemčija	13,5	13,8	12,5	12,6	12,5
Avstrija	18,6	14,3	13,2	12,3	10,9
Brazilija	4,4	6,5	5,2	5,9	6,5
Madžarska	8,5	6,8	6,7	6,2	5,9
Nizozemska	5,7	5,5	5,7	5,5	5,5
Preostale države	26,9	25,7	28,8	29,5	29,5

Vir: SURS (Zunanja trgovina), preračuni KIS

* skupine O1-24 po Kombinirani nomenklaturi (KN) Evropske unije; 2021: začasni podatki

SLOVENSKO KMETIJSTVO V ŠTEVILKAH

www.kis.si